

Popis literature

te popis i raspodjela odgojno-obrazovnih ishoda obuhvaćenih ispitima Natjecanja iz hrvatskoga jezika u školskoj godini 2024./2025.

Literatura

1. Babić, Stjepan; Težak, Stjepko. ¹⁵2005. *Gramatika hrvatskoga jezika: priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Školska knjiga. Zagreb.
2. Frančić, Anđela. 2013. Pregled povijesti hrvatskoga jezika u: Bičanić, Ante i dr. *Pregled povijesti gramatike i pravopisa hrvatskoga jezika*. Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti Croatica. Zagreb. 7–126.
3. Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica. ³2023. *Hrvatska školska gramatika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. (dostupno na poveznici: <http://gramatika.hr/>)
4. *Hrvatski pravopis*. 2013. ur. Željko, Jozić i dr. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb. (dostupno na poveznici: <http://pravopis.hr/>)
5. *PISA 2018. – Konceptualni okvir čitalačke pismenosti*. 2019. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Zagreb. (dostupno na poveznici: <https://pisa.ncvvo.hr/konceptualni-okviri/>)
6. Samardžija, Marko. ⁴2003. *Leksikologija s poviješću hrvatskoga jezika – Hrvatski jezik 4: udžbenik za 4. razred gimnazije*. Zagreb.
7. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. 2012. ur. Hudeček, Lana; Jozić, Željko; Mihaljević, Milica. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Školska knjiga. Zagreb. (dostupno na poveznici: <http://rjecnik.hr/>)

Popis i raspodjela odgojno-obrazovnih ishoda

Natjecanje se provodi prema odgojno-obrazovnim ishodima i ključnim pojmovima navedenima u tablici (masno otisnuti ishodi i ključni pojmovi ostvaruju se u tekućoj godini, tj. ne provjeravaju se na razinama i u kategorijama nižima od onih u čijim su rubrikama masno otisnuti).

Na svim trima razinama Natjecanja ispiti mogu sadržavati i zadatke koji ispituju razumijevanje teksta te poznavanje leksika. Također, ispiti na svim trima razinama Natjecanja sadržavaju najmanje jedan problemski zadatak. Na višim razinama Natjecanja takvi će zadatci biti složeniji i zahtjevniji. Na školskoj i na županijskoj razini ispit se piše 90 min, a na državnoj razini 100 min. Ispitni zadatci Natjecanja iz hrvatskoga jezika za sve su kategorije sastavljeni prema *Kurikulumu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* (NN, 10/19).

Kategorija 7. razreda osnovne škole	
Dokument: Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije. 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI	KLJUČNI POJMOVI
– povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije	

Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda *predmetnoga područja Hrvatski jezik i komunikacija* ostvarenima u 5., 6. i 7. razredu:

- čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta; **čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta:**
 - **razlikuje slične podatke u čitanome tekstu**
 - **organizira i interpretira podatke iz čitanoga teksta i sažima ih u različite vrste bilježaka**
 - **pronalazi dokaze i potkrepljuje zaključke do kojih je došao čitanjem**
 - **pronalazi izričito (eksplicitno) navedene informacije u tekstu služeći se tekstualnim organizatorima**
- piše tekstove trodjelne strukture u skladu s temom; piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja; **piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu:**
 - **piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima**
 - **piše pravopisne znakove u rečenici**
 - **razlikuje upravni i neupravni govor u pismu**
- oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima; **oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice:**
 - **razlikuje i provodi (i, gdje je potrebno, bilježi) glasovne promjene u riječima**

Ključni pojmovi predmetnoga područja *Hrvatski jezik i komunikacija* za 5., 6. i 7. razred:

Ključni pojmovi:

- osobna i javna svrha čitanja, ključne riječi, kazalo pojmova, elementi grafičke strukture (podnaslovi, fotografije, ilustracije), sadržaj teksta i kazalo pojmova, usporedba i izbor podataka prema važnosti i korisnosti

**Tekstovi za provjeru ishoda čitanja: sažetak, izvješće, uputa, slikovni prikaz podataka, književni tekstovi, objašnjenje*

Ključni pojmovi:

- kronološko nizanje događaja, opis osobe, citiranje, cilj pisanja i svrha pisanja, usporedno povezivanje rečenica, **tijek događaja i uključenost sudionika, pitanja o sadržaju teksta, pleonazmi, činjenice, mišljenja i stavovi, procjena pouzdanosti, točnosti i autorstva**
- vlastite imenice i posvojni pridjevi, veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima (imena kontinenata, država, naseljenih mjesta, zavičajnih mjesta s obzirom na pripadnost, imena pokrajina, krajeva, dijelova naselja, tj. gradskih četvrti, trgova, ulica, parkova), zarez (kod usklika i vokativa), pravopisni znakovi (točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada, **navodnici**), **upravni govor**

Ključni pojmovi:

- promjenjive i nepromjenjive vrste riječi, (prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice, imenice, pridjevi, glagoli, zamjenice, brojevi), glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni, glagolska imenica, morfološke kategorije (rod, broj, padež, lice, vrijeme, način, vid,

– imenuje naglaske u hrvatskome standardnom jeziku – objašnjava sintaktičko ustrojstvo rečenice – razlikuje značenje i službu padeža u rečenici – uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju; uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – uočava povezanost i uvjetovanost razvoja hrvatskoga jezika s razvojem nacionalnoga identiteta i kulture – određuje svrhu jezičnih priručnika.	prijelaznost), prezent, perfekt, futur 1., aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur 2., imperativ i kondicionali; sibilarizacija, palatalizacija, jotacija, nepostojani a; naglasak; predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje) Ključni pojmovi: – hrvatski jezik i latinično pismo, materinski jezik, narječja, govori, standardni jezik, drugi jezik, jezik nacionalnih manjina, razgovorni jezik, trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, <i>Prvotisak</i>, jezični priručnici (rječnik, gramatika, pravopis, jezični savjetnik), prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>7. razred</u>: – čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – objašnjava svrhu čitanja: osobna i javna – objašnjava svrhu slikovnih elemenata – pojednostavnjuje složene podatke iz čitanoga teksta – zaključuje na temelju implicitnih informacija iz teksta – piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu: – piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima – piše pravopisne znakove u rečenici – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>7. razred</u> na višim razinama Natjecanja: <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – komentar, obrazac, medijski tekst Ključni pojmovi: – veliko početno slovo u nazivima ustanova, društva, pokreta, epoha, povijesnih događaja, pravopisni znakovi (polunavodnici, crtica, spojnica, kosa crta) Ključni pojmovi:

– objašnjava sintaktičko ustrojstvo rečenice – razlikuje značenje i službu padeža u rečenici – imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – navodi značajke i vodeće ličnosti ilirskoga pokreta – imenuje tekstove i događaje.	– priložne oznake (mjesto, vrijeme, način, uzrok), atribut i apozicija Ključni pojmovi: – ilirski pokret
--	---

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred: – čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta: – uočava grafičku strukturu teksta – zaključuje o međusobnoj povezanosti informacija iz različitih dijelova teksta na temelju višestrukih kriterija – piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu: – odgovara na pitanja tko sudjeluje u događaju, što se događa, gdje se i kada događa i koji je uzrok – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustrojstvu rečenice: – određuje stilski neobilježeni i stilski obilježeni red riječi u rečenici – imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti: – imenuje događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika u 20./21. stoljeću – navodi suvremenu leksikografiju u tiskanome i u digitalnome obliku.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 7. razred na državnoj razini Natjecanja: Ključni pojmovi: – brojčani prikaz podataka Ključni pojmovi: – zarez: nizanje, naknadno dodavanje, umetanje i isticanje, kratice i pokrate Ključni pojmovi: – red riječi u rečenici, rečenična intonacija, rečenični naglasak Ključni pojmovi: – Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, časopis <i>Jezik</i>, hrvatski jezik u Europskoj uniji, jezični priručnici u tiskanome i u digitalnome obliku

Kategorija 8. razreda osnovne škole

Dokument: *Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije*. 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.

ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)**OBRAZOVNI ISHODI**

– povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima
Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije

Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja *Hrvatski jezik i komunikacija* ostvarenima u 5., 6., 7. i 8. razredu:

- čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta; čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta; čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta; **čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom:**
 - **prosuđuje čitani tekst na temelju prethodnoga znanja i iskustva**
 - **uočava kako slikovni elementi i grafička struktura utječu na razumijevanje teksta**
- piše tekstove trodijelne strukture u skladu s temom; piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja; piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu; **piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu:**
 - **dorađuje, skraćuje i jezično dotjeruje tekst**
 - **piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima**
 - **točno piše pravopisne znakove**

KLJUČNI POJMOVI

Ključni pojmovi predmetnoga područja *Hrvatski jezik i komunikacija* za 5., 6., 7. i 8. razred:

Ključni pojmovi:

- osobna i javna svrha čitanja, ključne riječi, kazalo pojmova, elementi grafičke strukture (podnaslovi, fotografije, ilustracije), sadržaj teksta i kazalo pojmova, usporedba i izbor podataka prema važnosti i korisnosti

**Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:*

- *sažetak, izvješće, uputa, slikovni prikaz podataka, objašnjenje, komentar, obrazac, brojčani prikaz podataka, književni tekstovi, znanstveno-popularni članak, vijest*

Ključni pojmovi:

- kronološko nizanje događaja, citiranje, cilj pisanja i svrha pisanja, usporedno povezivanje rečenica, tijek događaja i uključenost sudionika, pitanja o sadržaju teksta, pleonazmi, činjenice, mišljenja i stavovi, procjena pouzdanosti, točnosti i autorstva
- vlastite imenice i posvojni pridjevi, veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima (imena kontinenata, država, naseljenih mjesta, zavičajnih mjesta s obzirom na pripadnost, imena pokrajina, krajeva, dijelova naselja, tj. gradskih četvrti, trgova, ulica, parkova, nazivi ustanova, društva, pokreta, epoha, povijesnih događaja), zarez (kod usklika i vokativa, nizanje, naknadno dodavanje, umetanje, isticanje, **u nezavisnosloženim rečenicama**), pravopisni znakovi (točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada, navodnici, polunavodnici, crtica,

– oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima; oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkome ustroju rečenice; oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama: – objašnjava vrste složenih rečenica s obzirom na broj predikata i vrstu nezavisnosloženih rečenica – razlikuje vrste nezavisnosloženih rečenica – uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju; uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika tijekom hrvatske povijesti; uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – prepoznaje različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu.	spojnica, kosa crta), kratice i pokrate, upravni govor Ključni pojmovi: – promjenjive i nepromjenjive vrste riječi, (prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice, imenice, pridjevi, glagoli, zamjenice, brojevi), odnosne i neodređene zamjenice, glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni, glagolska imenica, morfološke kategorije (rod, broj, padež, lice, vrijeme, način, vid, prijelaznost), prezent, perfekt, futur 1., aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur 2., imperativ i kondicionali, glasovne promjene (sibilarizacija, palatalizacija, jotacija, nepostojani a), predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje), priložne oznake (mjesto, vrijeme, način, uzrok), atribut, apozicija, jednostavna rečenica (proširena, neproširena, neoglagoljena, besubjektna), nezavisnosložene rečenice (rečenični niz, sastavna, suprotna, rastavna, isključna, zaključna), stilski obilježeni i neobilježeni red riječi u rečenici, naglasci Ključni pojmovi: – hrvatski jezik i latinično pismo, materinski jezik, narječja, govori, standardni jezik, drugi jezik, jezik nacionalnih manjina, razgovorni jezik, trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, <i>Prvotisak</i>, jezični priručnici (rječnik, gramatika, pravopis, jezični savjetnik), prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika, sinonimi, antonimi
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu Natjecanja</u>. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine Natjecanja</u>. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred na višim razinama Natjecanja:

ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred: – čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom: – organizira i objedinjuje važne podatke iz čitanoga u sažetak – objašnjava značenje nepoznatih riječi služeći se različitim izvorima – piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu: – određuje način pristupa temi – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama na oglednim i čestim primjerima: – razlikuje odnosne i neodređene zamjenice u službi vezničkih riječi – priložnu rečenicu izriče glagolskim priložima – razlikuje vrste zavisnosloženih rečenica – uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – objašnjava značenje riječi i ulogu u rečenici radi razumijevanja i stvaranja tekstova – uočava posuđenice i riječi iz stranih jezika – služi se jezičnim savjetnicima.	<i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>tablični prikaz podataka</i> Ključni pojmovi: – veliko početno slovo u nazivima blagdana, praznika te kulturnih, umjetničkih, političkih, znanstvenih i drugih društvenih priredaba, zarez u zavisnosloženim rečenicama Ključni pojmovi: – zavisnosložene rečenice (predikatna, subjektna, objektna, atributna, mjesna, vremenska, načinska), glagolski prilozi Ključni pojmovi: – novotvorenice, posuđenice, strane riječi
---	---

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 8. razred na državnoj razini Natjecanja:

– čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom: – uočava kako slikovni elementi i grafička struktura utječu na razumijevanje teksta – organizira i objedinjuje važne podatke iz čitanoga u sažetak – piše raspravljačke tekstove u skladu s temom i prema planu: – pristupa temi s istraživačkoga, problemskoga i kritičkoga gledišta te nudi moguća rješenja – oblikuje tekst i primjenjuje znanja o rečenicama na oglednim i čestim primjerima: – razlikuje odnosne i neodređene zamjenice u službi vezničkih riječi – priložnu rečenicu izriče glagolskim priložima – razlikuje vrste zavisnosloženih rečenica – uspoređuje različite odnose među riječima te objašnjava njihovo značenje u različitim kontekstima: – objašnjava i funkcionalno se koristi frazemima – prepoznaje suvišnost pleonazama.	<i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – tablični prikaz podataka Ključni pojmovi: – zarez u zavisnosloženim rečenicama, izostavnik, upitnik s uskličnikom i uskličnik s upitnikom Ključni pojmovi: – namjerna, uzročna, uvjetna zavisnosložena rečenica Ključni pojmovi: – frazemi, pleonazmi
---	--

Kategorija 1. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije.</i> 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave te u <u>1. razredu</u> srednje škole:	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> :
– čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika:	Ključni pojmovi:

– izdvaja informacije u skladu sa svrhom čitanja – razlikuje informacije po važnosti – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja: – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika – opisuje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – razlikuje osnovno i izvedeno te denotativno i konotativno značenje leksema u zadanoj kontekstu – objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika: – objašnjava odnos između jezika, govora i pisma – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi svojstva hrvatskoga standardnog jezika – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – opisuje razliku između standardnoga jezika i supstandardnih idioma – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnoga identiteta	– informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, tekst s poveznicama (hipertekst)</i> Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih) Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, sintaktička služba riječi u rečenici Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta
--	--

– prepoznaje hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta – poštuje norme standardnoga jezika u javnoj komunikaciji.	
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – rašćlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme – primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika – objašnjava uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1. razred</u> na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija</i> Ključni pojmovi: – pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika Ključni pojmovi: – sintaktička služba riječi u rečenici; gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna) Ključni pojmovi: – metafora, metonimija; hiperonimija i hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron

– tumači leksičko-semantičke odnose u zadanome kontekstu.	
---	--

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja Hrvatski jezik i komunikacija uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija za 1. razred</i>: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – razlikuje apsolutnu i relativnu uporabu glagolskih vremena i načina – objašnjava subjektno-predikatnu sročnost – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika: – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija školske i županijske razine</i> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija za 1. razred</i> samo na državnoj razini Natjecanja: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta Ključni pojmovi: – apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost Ključni pojmovi: – rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka

Kategorija 2. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije. 2019.</i> Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI

Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u 1. i 2. razredu srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – povezuje i sažima podatke i ideje u tekstu – povezuje informacije i ideje iz teksta sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – odabire valjane informacije s obzirom na svrhu teksta – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi – objašnjava položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnome redu riječi	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 1. i 2. razred: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>književni tekstovi; vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz</i> Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna
--	---

– primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika: – imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – objašnjava izvanjezične i unutarjezične procese u hrvatskome jeziku – razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni – interpretira primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika – primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu – opisuje jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi – objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini: – opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije i funkcionalni stil.	sročnost; rečenice prema sastavu, nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron; rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika (aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi) Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenim u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine Natjecanja</u>. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred na višim razinama Natjecanja:

ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred: – čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje provjerene i neprovjerene izvore informacija – odabire prikladne citate kojima potkrepljuje svoje zaključke o eksplicitnome i implicitnome značenju teksta – analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta.	Ključni pojmovi: – pouzdanost izvora informacija, citiranje <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>intervju, sažetak</i> Ključni pojmovi: – zavisnosložene rečenice (predikatne, subjektne, objektne, atributne i apozicijske, priložne: mjesne, vremenske, načinske, usporedbene, uzročne, posljedične, namjerne, uvjetne (pogodbene), dopusne)
--	--

DRŽAVNA RAZINA	
(100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda vezanih za odgojno-obrazovne ishode i razrade ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključene u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda vezanih za sljedeće odgojno-obrazovne ishode i razrade ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred: – čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnoga stila i oblika služeći se prethodno stečenim znanjima – razlikuje izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom – analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju: – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – objašnjava i uspoređuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi i tekstovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 2. razred samo na državnoj razini: Ključni pojmovi: – struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – <i>javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac</i> Ključni pojmovi: – višestruko složena rečenica, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs

sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) – razlikuje tekst i diskurs – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta.	
---	--

Kategorija 3. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>. 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u <u>1., 2. i 3. razredu</u> srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – izdvaja i tumači ideje – uočava i tumači autorovo gledište i namjenu teksta te utjecaj teksta na primatelja – razlikuje činjenice od mišljenja – piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1., 2. i 3. razred</u>: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje, struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova, pouzdanost izvora informacija, citiranje; autorovo gledište, namjena teksta i utjecaj teksta na primatelja, razlikovanje činjenica od mišljenja <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz, javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac, intervju, sažetak; uputa, molba Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i

na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju; učenik analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta: – rašćlanjuje riječi na morfeme – imenuje morfeme po položaju i funkciji na korijenske, prefiksarne i sufiksne; leksičke i gramatičke ili oblikotvorne – određuje oblikotvornu osnovu – uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) – razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrste riječi na zadanim primjerima u kontekstu – razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II., imperativ, optativ, kondicional I. i kondicional II. – objašnjava tvorbu i uporabu aktiva i pasiva – primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika	neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost; nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike, zavisnosložene rečenice, višestruko složene rečenice, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs; morfemska analiza, korijenski, prefiksni i sufiksni te leksički i gramatički (oblikotvorni) morfemi, oblikotvorna osnova, alomorf, gramatičke kategorije riječi i vrste riječi, uporaba glagolskih vremena i načina, uporaba aktiva i pasiva Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron; jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika
---	---

– objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini.	(aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi) Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>3. razred</u>: – čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – prikladno povezuje ideje iz tekstova sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – tumači strukturna obilježja teksta – objašnjava tvorbu riječi prema različitim tvorbenim načinima: – razlikuje tvorbene i netvorbene riječi – rašćlanjuje riječi na tvorbene sastavnice – razlikuje morfemsku i tvorbenu analizu riječi	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>3. razred</u> na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – kolumna Ključni pojmovi: – tvorbena i netvorbena riječ, tvorbena analiza, tvorbene sastavnice, tvorbena (rječotvorna) osnova; tvorbeni načini: prefiksna tvorba, sufiksna tvorba, prefiksno-sufiksna tvorba, (čisto)

– razlikuje izvođenje i slaganje kao dva temeljna tvorbena načina i navodi primjere – analizira kojim je tvorbenim načinom nastala riječ – razlikuje česte paronime – opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbom riječi – primjenjuje znanje o tvorbi riječi pri oblikovanju teksta.	slaganje, složeno-sufiksna tvorba, srastanje, preobrazba (konverzija), tvorba polysloženica i tvorba pokrata; paronimi
---	---

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>3. razred</u>: – čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom (dokazivanje, upućivanje) – uočava pristranost i nepristranost izvora informacija – opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu: – razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika – analizira jezična obilježja funkcionalnoga stila i tumači njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje pravila jezične kulture u različitim komunikacijskim situacijama.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>3. razred</u> samo na državnoj razini: Ključni pojmovi: – dokazivanje, upućivanje, pristranost i nepristranost izvora informacija Ključni pojmovi: – funkcionalni stilovi, jezična kultura

Kategorija 4. razreda srednje škole Dokument: <i>Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije.</i> 2019. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Zagreb.	
ŠKOLSKA RAZINA (80 bodova)	
OBRAZOVNI ISHODI – povezuju se s odgojno-obrazovnim ishodima <i>Kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije</i>	KLJUČNI POJMOVI
Na Natjecanju se provjerava usvojenost obrazovnih ishoda viših kognitivnih razina koji se povezuju s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> ostvarenima tijekom osnovnoškolske nastave Hrvatskoga jezika te u <u>1., 2., 3. i 4. razredu</u> srednje škole: – čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika; čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – tumači strukturna obilježja teksta – samostalno i argumentirano kritički procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama – oblikuje različite vrste prosudbe: procjenjuje svrhu teksta i gledište autora prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena – prepoznaje referencije i aluzije na druge tekstove	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za <u>1., 2., 3. i 4. razred</u>: Ključni pojmovi: – strukturna obilježja teksta, informacije, glavne ideje, osnovna i prenesena značenja, opisni i pripovjedni diskurs, javna i osobna svrha čitanja, informiranje, uvjeravanje, pregovaranje; značenje, svrha čitanja i namjena izlagačkoga teksta, sažimanje, struktura i značenje izlagačkoga teksta, vrste izlagačkih tekstova, pouzdanost izvora informacija, citiranje; svrha čitanja i namjena upućivačkoga i raspravljačkoga teksta, struktura i značenje upućivačkoga i raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, namjena teksta i utjecaj teksta na primatelja, razlikovanje činjenica od mišljenja, pristranost i nepristranost izvora informacija; svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove <i>*Tekstovi za provjeru ishoda čitanja:</i> – književni tekstovi, vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija; pismo, prikaz, javni govor, diskusija, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, anketni obrazac, intervju, sažetak; kolumna, uputa,

– piše tekstove opisnoga i pripovjednoga diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja; piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja; piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – oblikuje sadržajno i logički povezani tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje – analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju; analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta; analizira glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika: – objašnjava razliku između otvornika i zatvornika – razlikuje slog i morfonem – prepoznaje razlike između glasovnoga i naglasnoga sustava materinskoga idioma i hrvatskoga standardnog jezika – opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadodsječnoj (naglasak i dužina) razini – objašnjava fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene u kontekstu riječi – uspoređuje govorni i pisani oblik jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina) – tumači razliku između izgovornih cjelina u govoru i pismu	<i>interpretacijski esej, molba; kritika, recenzija, raspravljački esej</i> Ključni pojmovi: – pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika; pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice; pravila citiranja, sažimanje; pravopisni sadržaji: pisanje glasova u dodiru Ključni pojmovi: – rečenica kao sintaktička i komunikacijska jedinica, gramatičke veze u sintagmi: sročnost, upravljanje, pridruživanje; sintagme prema ulozi zavisne sastavnice: odredbena (atributna), dopunska (objektna), okolnosna (adverbijalna), sintaktička služba i značenje promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici, apsolutna i relativna uporaba glagolskih vremena i načina, subjektno-predikatna sročnost; nezavisnosložene rečenice, red riječi u rečenici, klitike, zavisnosložene rečenice, višestruko složene rečenice, linearna i paralelna tekstna veza, konektori i modifikatori, tekst i diskurs; morfemska analiza, korijenski, prefiksadni i sufiksadni te leksički i gramatički (oblikotvorni) morfemi, oblikotvorna osnova, alomorf, gramatičke kategorije riječi i vrste riječi, uporaba glagolskih vremena i načina, uporaba aktiva i pasiva; tvorbena i netvorbena riječ, tvorbena analiza, tvorbene sastavnice, tvorbena (rječotvorna) osnova; tvorbeni načini:
---	--

– opisuje prozodijski sustav i primjenjuje u govorenju i u pisanju riječi kojima naglasak i naglasna dužina određuje značenje – analizira značenjske odnose među riječima s pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika; razlikuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje: – razlikuje vrste vlastitih imena – objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika s hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini; opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu; opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: – objašnjava početke hrvatske pismenosti.	prefiksalna tvorba, sufiksalna tvorba, prefiksarno-sufiksalna tvorba, (čisto) slaganje, složeno-sufiksalna tvorba, srastanje, preobrazba (konverzija), tvorba polusloženica i tvorba pokrata; paronimi; otvornici i zatvornici, glasovni i naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika, artikulacijska i akustička obilježja glasova, prozodijski sustav, naglasak i dužina, fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene Ključni pojmovi: – struktura jezičnoga znaka, riječ i leksem, kanonski oblik, jednoznačnost i višeznačnost, osnovno i izvedeno, denotativno i konotativno značenje leksema, metafora, metonimija; hiperonimija, hiponimija, sinonimija, homonimija, antonimija; oksimoron; jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja, struktura rječničkoga članka; vremenska raslojenost leksika (aktivni leksik, pasivni leksik, leksik na prijelazu; historizmi i arhaizmi; pomodnice, novotvorenice, zastarjelice, oživljenice), područna raslojenost leksika (štokavizmi, kajkavizmi, čakavizmi; potpuni leksički, leksičko-semantički, tvorbeni, fonološki i etnografski dijalektizmi) i funkcionalna raslojenost leksika (funkcionalni stilovi); onomastika, antroponim (ime, nadimak, prezime, patronim, matronim), toponim (ekonim/ojkonim, egzonim, hidronim, oronim, ktetik) Ključni pojmovi: – odnos između jezika, govora i pisma, genetska pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici, svojstva hrvatskoga standardnog jezika, vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika, razlika između standardnoga jezika i supstandardnih idioma, materinski jezik, manjinski jezik, drugi jezik, hrvatski jezik i njegovi govori kao dio narodnoga
---	--

	identiteta, hrvatski jezik kao dio nacionalnoga identiteta; rasprostranjenost i uporaba hrvatskih dijalekata i narječja; funkcionalni stilovi, jezična kultura; trojezičnost i tropismenost u razvoju hrvatskoga jezika i hrvatske pismenosti, hrvatski jezični spomenici do kraja 15. stoljeća
ŽUPANIJSKA RAZINA (90 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenim u <u>školsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred: – čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – uspoređuje informacije i ideje u tekstu s informacijama i idejama u drugim tekstovima, svojim znanjem i iskustvom – piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja: – procjenjuje informacije s obzirom na pouzdanost, vjerodostojnost, točnost, autorstvo i gledište – razlikuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje: – prepoznaje frazeme kao dio leksika – objašnjava proces leksičkoga posuđivanja – tumači vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – služi se rječnicima ograničenoga leksičkog sloja pri razvijanju rječnika i jezične kulture	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred na višim razinama Natjecanja: Ključni pojmovi: – svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove Ključni pojmovi: – frazeologija, frazem; vrste posuđivanja (izravno, posredno i kružno); prilagodba posuđenica (fonološka, grafijska, pravopisna, morfološka i značenjska); posuđenice prema jeziku iz kojega dolaze; posuđenice prema stupnju prilagodbe (tuđice, usvojenice, prevedenice, značenjske posuđenice); posuđenice prema izrazu (internacionalizmi, egzotizmi, eponimi); frazeološki rječnik, rječnik stranih riječi, rječnik žargona, razlikovni rječnik

– opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – opisuje osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika.	Ključni pojmovi: – prva hrvatska gramatika, najvažniji rječnici hrvatskoga jezika od 16. do kraja 18. stoljeća
--	---

DRŽAVNA RAZINA (100 bodova)	
Provjerava se usvojenost obrazovnih ishoda povezanih s odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> uključenima u <u>školsku i županijsku razinu</u> Natjecanja. Provjerava se i usvojenost obrazovnih ishoda povezanih sa sljedećim odgojno-obrazovnim ishodima i razradama ishoda predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred: – čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika: – razlikuje raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom: dokazivanje, zabavljanje – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – opisuje osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika – tumači položaj hrvatskoga standardnog jezika u europskome kontekstu u prošlosti i sadašnjosti.	Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> <u>školske i županijske razine</u> Natjecanja. Ključni pojmovi predmetnoga područja <i>Hrvatski jezik i komunikacija</i> za 4. razred na državnoj razini: Ključni pojmovi: – svrha čitanja i namjena raspravljačkoga teksta (dokazivanje i zabavljanje), struktura i značenje raspravljačkoga teksta, autorovo gledište, reference i aluzije na druge tekstove Ključni pojmovi: – najvažniji rječnici, gramatike, pravopisi i jezični savjetnici hrvatskoga jezika u 19., 20. i 21. stoljeću; ilirski pokret; filološke škole; hrvatski jezik kao službeni jezik Europske unije, hrvatski jezik kao manjinski jezik u iseljeništvu; hrvatski jezik u suvremenim medijima